

*Попов Д., Ковальчук В.М.,
Національний університет "Острозька академія"*

ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ НА НАСТУПНІ П'ЯТЬ РОКІВ

У статті досліджено особливості економічної ситуації України і на основі цього виділено ряд факторів, що є визначальними чинниками забезпечення економічного зростання на наступні 5 років.

Наприкінці ХХ століття спостерігалися значні якісні та структурні зміни у світовій економіці. Новий етап науково-технічної революції характеризувався збільшенням економічного росту країн, застосуванням принципово нових макро-економічних моделей економічного розвитку. Ці глобальні процеси не могли деякою мірою оминати економіку України. Актуальність дослідження полягає в тому, що нестабільний характер розвитку української економіки потребує аналізу та визначення тенденцій з метою визначення найефективніших шляхів його стабілізації та впровадження ефективної моделі економічного зростання. Зазначені проблеми досліджувалися багатьма зарубіжними і вітчизняними науковцями, зокрема: Гальчинського А.С., Геєця В.М., Жаліло В.А. та ін. Однак, на нашу думку, велике практичне значення цієї проблематики потребує подальшої всебічної розробки для визначення стратегії економічного розвитку України.

Цілі даного дослідження полягають у визначенні пріоритетних напрямків розвитку економіки України для забезпечення високих темпів економічного росту. Для цього необхідно побудувати модель економічного росту країни та визначити основні фактори, що на нього впливають.

Для України процес економічного зростання супроводжувався значними політичними змінами та безперервними пошуками пріоритетних моделей розвитку. Це, зокрема, виявилось у тому, що, хоча наприкінці 80-х років, за визнанням більшості науковців, Україна і мала найбільший на пострадянському про-

сторі економічний потенціал вона зазнала значної економічної кризи. Вона має чітко визначені періоди: 1990-1994рр – період стрімкого економічного спаду, та 1995-1999рр період поступової санації. Такі економічні катаклізми значно ускладнюють процес складання моделі, оскільки такі фактори не є прогнозованими. Другим наріжним каменем у формуванні перспектив економічного розвитку України є відсутність достатньої кількості об'єктивних даних. Це пояснюється тим, що Україна ще нещодавно була частиною СРСР, а як відомо дані економічного зростання в СРСР не відображали реальної ситуації. Саме тому моделі, що прогнозують зростання ВВП на період більший за два роки мають доволі низький рівень точності та не можуть прийматися до уваги. Тому емпіричні дані подані нижче будуть прогнозувати ВВП лише за період з 2007 по 2008 роки.

Для прогнозування економічного розвитку України ми пропонуємо використати модифіковану модель Кобба – Дугласа. Ця модель полягає в тому, що приріст ВВП розглядається, як залежність від трьох факторів, а саме: витрат капіталу, витрат праці та НТП. Виробнича функція цієї моделі має вигляд:

$$X = Ae^{vt}Ka^1L\alpha^2 \quad (1.1)$$

де: A – технологічний коефіцієнт, який характеризує виробництво; K – витрати капіталу; L – витрати праці; α_1 – зміна виробництва при зміні затрат капіталу на одиницю; α_2 – зміна виробництва при зміні затрат праці на одиницю; e – число Ейлера; t – параметр часу; v – параметр, що характеризує темпи розвитку під впливом НТП.

Після проведення відповідних розрахунків отримуємо таку ситуацію: $\alpha_1=0,54$ – зі зростанням одиниці капіталу на 1% випуск збільшується на 0,54%; $\alpha_2=0,11$ – зі зростанням одиниці фонду заробітної плати на 1% випуск збільшується на 0,11%; $v=0,11$ – з кожним роком за сталого рівня капіталу та праці випуск зростає на 0,11 %. Оскільки $\alpha_1 > \alpha_2$ то можна зробити висновок про працемісткий характер виробництва. Спрогнозувавши рівень витрат капіталу та праці на наступні два роки можна визначити модельовані значення ВВП і порівняти їх з реальними, що відображено на рисунку (див.рис.1.1). З цих даних видно, що до 2008 року ВВП обіцяє збільшитись до 635337,98 млн. грн.

Дані розраховані на моделі є достатньо достовірними, оскільки коефіцієнт детермінації складає 99,58%.

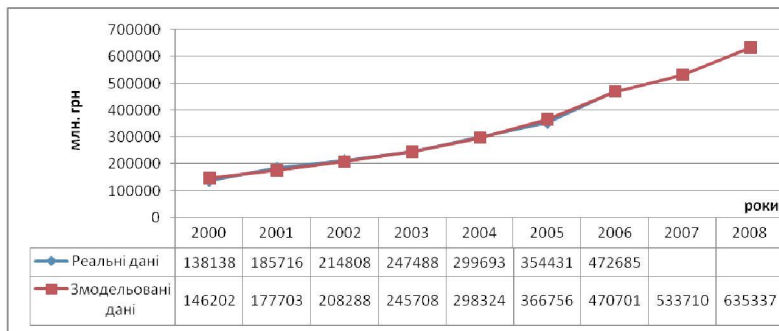

Рис. 1. Порівняльні криві змодельованого та реального ВВП

Прогноз рівня ВВП на більш далеке майбутнє не принесе бажаного результату, оскільки не буде враховувати нестабільний характер розвитку економіки України. За ідеальних умов до 2011 року реальний ВВП України зріс би до 1,05734115 трлн. грн., але таке значення сумнівно характеризує реальну ситуацію.

Якщо аналізувати ситуацію економічного розвитку України з точки зору спостерігача, то висновки доволі песимістичні – політична ситуація не найкраща, програми розвитку України, запропоновані владою знаходяться на межі з абсурдом, економічний тиск з боку РФ все сильнішає, інфляція стрімко зростає разом із грошовою масою, і таке інше. Хоча, спостерігається значний приплив інвестицій з закордону, починаючи з 2005 року, але переважають прямі інвестиції, які часто спрямовані на усунення конкурентів.

Напрямок подальшого дослідження буде безпосереднє викремлення виробничої функції, що дасть змогу прогнозувати обсяги валового внутрішнього продукту на більш довгострокові періоди з врахуванням можливих деформацій кривої через нестабільний характер розвитку нашої економіки.

На нашу думку, пріоритетним напрямком політики України має бути економічне зростання із структурними зрушеннями, що забезпечить рух нашої країни до найрозвинутіших країн світу, що передбачає наздоганяючий розвиток. Для цього необхідно розробити стратегію економічного ривка. За таких умов країна повинна розвиватися швидше провідних країн, а для

цього потрібно шукати нові методи для покращення розвитку, тобто працювати на випередження. Наздоганяюче економічне зростання повинно відбуватися не стихійно, а за участі держави. Держава повинна забезпечувати проведення економічних реформ та обрання оптимального шляху розвитку. Україна повинна орієнтуватися не лише на національні умови, а і на глобальний контекст.

Список використаних джерел:

1. Марія Лизун. Економічне Зростання: світовий досвід та український аспект // Наука молода. – 2005. – №4.
2. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.
3. Мур, Джеффри, Уэдерфорд, Ларри, и др. Экономическое моделирование в Microsoft Excel, 6-е изд. Пер з англ. – М Видавничий дім “Вільямс”, 2004. – 1024 с.
4. www.ukrstat.gov.ua